

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Zienswijze Ontwerpbegroting 2027 Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan om een positieve zienswijze te geven naar aanleiding van de Ontwerpbegroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, inhoudende;
 - a. Een positieve zienswijze in te dienen op de voorgestelde indexatie van 3,06%.
 - b. Dat gemeente Zaanstad aandacht vraagt dat de ontwerpbegroting voor 2027 niet sluitend is en binnen de begroting van de VrZW er beperkte middelen zijn om de verliezen op te vangen, en verzoekt om scenario's op te stellen om de begroting sluitend te krijgen indien aanvullende rijksmiddelen voor de verplichte wijziging van het brandweerstelsel (Toekomstbestendige Brandweezorg) uitblijven. Daarnaast vragen wij aandacht voor de vraag in hoeverre de geraamde vermindering van de kapitaallasten realistisch is
2. Akkoord te gaan om een positieve zienswijze te geven naar aanleiding van het rekeningresultaat over 2025 toe te voegen aan de algemene reserve van de gemeenschappelijke regeling VrZW.
3. De zienswijze zoals besloten onder 1 en 2 te verzenden aan de gemeenschappelijke regeling conform bijgevoegde brief

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum bij raadsbesluiten

Het raadsbesluit is niet spoedeisend als bedoeld in de Referendumverordening Zaanstad 2022 en daarmee wordt dit raadsbesluit niet eerder uitgevoerd/ verder behandeld dan drie weken nadat de raad het besluit heeft genomen. In artikel 11 van de Referendumverordening Zaanstad 2022 is namelijk een 'correctief referendum' mogelijk gemaakt.

Kernverhaal

Op 30 maart 2026 heeft VrZW de Ontwerpbegroting 2027 en de Voorlopige Jaarstukken 2025 aan de gemeente toegezonden voor het geven van een zienswijze op de Ontwerpbegroting. De Voorlopige Jaarstukken zijn alleen ter informatie, behalve de beslissing wat er met het resultaat moet gebeuren. In de voorliggende Ontwerpbegroting van de VrZW zijn de financiële keuzes voor 2027 verwerkt.

Voor de jaren 2027 en 2028 is sprake van een niet sluitende begroting. Het tekort voor deze jaren is ruim € 1 mln. en is gelijk aan de raming van de rijksbijdrage voor de verplichte wijziging van het brandweerstelsel (Toekomstbestendige Brandweezorg). Ook zijn in de exploitatiecijfers voor deze jaren de opschorting van de uitzetting van de formatie in Wormerveer verwerkt en een vermindering van de geraamde kapitaallasten.

De VrZW beschikt over beperkte middelen om deze eventuele tekorten te dekken. Bij een tekort kan het zijn dat gemeenten meer moeten bijdragen.

Om in het cijferbeeld aan te geven dat de begroting vanaf 2029 reëel sluitend moet zijn, is de rijksbijdrage voor Toekomstbestendige Brandweezorg wel opgenomen in de jaarschrijven 2029 en 2030. De kapitaallasten stijgen en zijn vanaf begroting 2025 op gelijkblijvende niveau in de begroting opgenomen. In de ontwerpbegroting 2027-2030 is het knelpunt in de cijfers zichtbaar gemaakt door de vermindering op geraamde kosten te presenteren.

De gemeente Zaanstad heeft met de begroting 2026 van de VrZW een zienswijze ingediend, waarin zij de VrZW verzoekt om een taakstellende besparing van 2% op te nemen. Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van de VrZW in juli 2025 is deze zienswijze echter niet overgenomen. Dit is niet in lijn met de door de gemeente Zaanstad gevraagde taakstelling van 2%. Voor het doorvoeren van een dergelijke taakstelling is een meerderheid van de deelnemers vereist, waarvan in dit geval geen sprake was.

Als gevolg van de door het Rijk gecreëerde financiële opgave wordt een taakstellende besparing van 2% op de gemeentelijke bijdragen aan de VrZW niet realistisch geacht. Het doorvoeren van deze besparing kan gevolgen hebben voor de uitvoering van brandweer- en crisistaken.

Indien de financiële opgave vanuit het Rijk wordt opgelost, ontstaat er ruimte om te bezien op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de door de deelnemende gemeenten gevraagde verlaging van het budgettair kader.

Dit betekent dat de voorgenomen taakstellende besparing van 2% in de komende jaren mogelijk niet zal worden gerealiseerd.

Aanleiding

Het AB van de VrZW heeft op 25 maart 2026 de Ontwerpbegroting 2027 goedgekeurd. Volgens artikel 22 van de Gemeenschappelijke Regeling VrZW mogen de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten hun mening geven over deze begroting. Ze hebben hiervoor 12 weken de tijd.

De meningen (zienswijzen) over de begroting worden op 24 juni besproken in het AB. Daarna stuurt het bestuur een brief naar de gemeenteraden met een reactie op de ontvangen zienswijzen. Op 2 september 2026 beslist het AB definitief over de begroting.

De VrZW moet de zienswijze van de gemeente uiterlijk op 18 juni 2026 binnen hebben.

Beoogd resultaat

Het geven van een zienswijze aangaande de Ontwerpbegroting 2027 van de VrZW.

Kader

- Nota verbonden partijen.
- De Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

Argumenten en afwegingen

De ontwerpbegroting 2027 is opgesteld op basis van de uitgangspunten uit de kaderbrief 2027. Het AB heeft de Kaderbrief 2027 op 10 december 2025 vastgesteld. De volgende onderwerpen staan benoemd:

- Versterking Crisisbeheersing inclusief versterken maatschappelijke weerbaarheid: Door de langdurige crises van 2020-2023 is besloten om de aanpak van crises in Nederland te verbeteren. Veiligheidsregio's krijgen meer taken, zoals het delen van informatie, helpen bij langdurige en nieuwe crises, weerbaarder maken van de samenleving en zorgen dat de samenleving beter voorbereid is. Nederland krijgt in de toekomst vaker te maken met situaties die landelijke en regionale samenwerking nodig hebben. Vanaf 2023 is er extra geld beschikbaar om deze doelen te behalen.
- Toekomstbestendige Brandweezorg: In een wereld die voortdurend verandert is het essentieel dat de brandweerorganisatie zich aanpast aan nieuwe uitdagingen en kansen. Door te investeren in technologie, opleiding, samenwerking en

- duurzaamheid kan de brandweerorganisatie zich voorbereiden op de uitdagingen van morgen en blijven bijdragen aan een veilige en veerkrachtige samenleving
- Toekomstbestendige organisatie en werkgeverschap: Start verbouwing is begonnen in 2025. De feitelijke verbouwing van het pand is september 2026 gereed waarna de twee organisaties in het verbouwde pand trekken. Dit helpt beide organisaties om beter samen te werken met gemeenten, partners en andere organisaties in de regio.
 - Samenwerken met partners: Veiligheidsregio's op landelijk en regionaal niveau en met GGD Zaanstreek-Waterland.

Ontwerpbegroting 2027

Voor de jaren 2027 en 2028 is sprake van een niet sluitende begroting. Het tekort voor deze jaren is ruim € 1 mln. en is gelijk aan de raming van de rijksbijdrage voor de verplichte wijziging van het brandweerstelsel (Toekomstbestendige Brandweezorg). Ook zijn in de exploitatiecijfers voor deze jaren de opschorting van de uitzetting van de formatie in Wormerveer verwerkt en een vermindering van de geraamde kapitaallasten.

De VrZW beschikt over beperkte middelen om deze eventuele tekorten te dekken. Bij een tekort kan het zijn dat gemeenten meer moeten bijdragen.

Om in het cijferbeeld aan te geven dat de begroting vanaf 2029 reëel sluitend moet zijn, is de rijksbijdrage voor Toekomstbestendige Brandweezorg wel opgenomen in de jaarschrijven 2029 en 2030. De kapitaallasten stijgen en zijn vanaf begroting 2025 op gelijkblijvende niveau in de begroting opgenomen. In de ontwerpbegroting 2027-2030 is het knelpunt in de cijfers zichtbaar gemaakt door de vermindering op geraamde kosten te presenteren. Ook deze budgettaire uitdaging vraagt in meerjarig perspectief om beleidsmatige keuzes.

Bovendien neemt de netto schuldquote toe tot en met 2029, bedraagt de solvabiliteit ongeveer 2,8%, en is de structurele exploitatieruimte tot en met 2028 negatief. In de ontwerpbegroting 2027 is ook geen overzicht van de weerstandsratio opgenomen. Deze factoren vereisen een nauwkeurige en zorgvuldige benadering. De financiële positie van de VrZW blijft kwetsbaar; de beschikbare reserves zijn beperkt, waardoor onverwachte ontwikkelingen direct invloed kunnen hebben op het resultaat, dat zowel negatieve als positieve effecten kan vertonen.

Door de door het Rijk gecreëerde financiële opgave is een 2% taakstellende besparing op de gemeentelijke bijdragen voor VrZW niet realistisch. Als de financiële opgave van rijkswege is opgelost, ontstaat er ruimte om te kijken hoe invulling gegeven kan worden aan de door deelnemende gemeenten gevraagde verlaging van het budgettair kader.

Voorlopige jaarstukken 2025

Het boekjaar 2025 is afgesloten met een positief resultaat van € 543 duizend, waarvan € 309 duizend niet tot besteding gekomen middelen versterking crisisbeheersing zijn en vervolgens resteert een positief saldo van € 233 duizend. Dit resultaat is voornamelijk toe te schrijven aan lagere loonkosten.

Er bestaat nog onzekerheid over de BDuR-korting en de bijdrage van het Rijk aan een Toekomstbestendige Brandweer. In 2025 is geen rijksbijdrage van € 500 duizend ontvangen voor het onderdeel Toekomstbestendige Brandweer. Als gevolg daarvan is de uitvoering van het programma Toekomstgerichte Brandweezorg aangepast door opschorting van de uitzetting van de formatie voor het redvoertuig in Wormerveer. Tevens geldt een vacaturestop vanaf 1 oktober 2025.

Het weerstandsvermogen bedraagt 0,33. Bij een nuancering, waarbij risico's niet gelijktijdig optreden, is het weerstandsvermogen 0,64. In beide gevallen wordt het weerstandsvermogen als onvoldoende beoordeeld.

Daarnaast stijgt de netto schuldquote en is de solvabiliteit 2,76%. Een lage solvabiliteitsratio geldt als risicovol. Deze kwesties vereisen een zorgvuldige benadering en extra oplettendheid. Ook nemen de kapitaallasten toe. De financiële positie van de VrZW is kwetsbaar. De beschikbare reserves zijn beperkt, waardoor onverwachte ontwikkelingen een directe invloed hebben op het resultaat, dat zowel negatief als positief kan uitvallen.

Voorgesteld wordt het positieve rekeningresultaat over 2025 ter grootte van € 233 duizend toe te voegen aan de algemene reserve om de weerstandscapaciteit te vergroten.

Draagvlak

Niet van toepassing.

Aansluiting externe ontwikkelingen

Niet van toepassing.

Financiële consequenties

De ontwerpbegroting leidt tot een afname van de bijdrage door de gemeente. De daling ad. €93.000,- kan als volgt uiteen worden gezet:

Autonome ontwikkeling, namelijk indexatie. De VrZW hanteert voor de begroting 2027 een indexatiepercentage van 3,06%, waarbij gemeente Zaanstad rekening houdt met een indexatie van 3,57%. Voor onze gemeente leidt dit tot een verlaging van onze bijdrage voor 2027 met een bedrag van €93.000,- op basis van het indexatiecijfer van 3,06%.

Juridische consequenties

Op grond van artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling VrZW (begrotingsprocedure) krijgen de raden van de deelnemende gemeenten binnen de veiligheidsregio de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting.

Communicatie/vervolgtraject

Zodra de raad een zienswijze heeft vastgesteld, kan deze na afloop van de termijn voor het correctief referendum (drie weken na besluitvorming) aan het AB van de VrZW worden toegezonden. De VrZW reageert vervolgens schriftelijk en gemotiveerd op de wijze waarop de zienswijze in de begroting is verwerkt.

In het AB van 24 juni 2026 worden de binnengekomen zienswijzen van de gemeenteraden besproken. In het AB van 2 september 2026 wordt de begroting definitief vastgesteld.

Personele gevolgen:

Niet van toepassing.

Evaluatiemoment(en):

Niet van toepassing. Dit is verwerkt binnen de reguliere P&C-cyclus.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan om een positieve zienswijze te geven naar aanleiding van de Ontwerpbegroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, inhoudende;
 - a. Een positieve zienswijze in te dienen op de voorgestelde indexatie van 3,06%.
 - b. Dat gemeente Zaanstad aandacht vraagt dat de ontwerpbegroting voor 2027 niet sluitend is en binnen de begroting van de VrZW er beperkte middelen zijn om de verliezen op te vangen, en verzoekt om scenario's op te stellen om de begroting sluitend te krijgen indien aanvullende rijksmiddelen voor de verplichte wijziging van het brandweerstelsel (Toekomstbestendige Brandweezorg) uitblijven. Daarnaast vragen wij aandacht voor de vraag in hoeverre de geraamde vermindering van de kapitaallasten realistisch is.
2. Akkoord te gaan om een positieve zienswijze te geven naar aanleiding van het rekeningresultaat over 2025 toe te voegen aan de algemene reserve van de gemeenschappelijke regeling VrZW.
3. De zienswijze zoals besloten onder 1 en 2 te verzenden aan de gemeenschappelijke regeling conform bijgevoegde brief.

In de vergadering van

De griffier,

Conform de [machtiging tekenbevoegdheid raadstukken](#) is dit besluit alleen ondertekend door griffier.